

บทคัดย่อ

รายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นผลจากการดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและการคุ้มครองเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตเมือง : กรณีเด็กกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าในเมืองเชียงใหม่ โดยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

โครงการวิจัยมุ่งเน้นประมวลสภาพปัญหาและการดูแลคุ้มครองเด็กกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าในเมืองเชียงใหม่ ทั้งที่เป็นบทบาทของพ่อแม่หรือครอบครัวของชาวอาข่า ตลอดจนระบบการดูแลคุ้มครองเด็กกลุ่มชาติพันธุ์โดยองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และกลุ่มเครือข่ายต่างๆ ว่ามีระบบการดูแลคุ้มครองเด็กกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้หรือไม่ มีกระบวนการอย่างไรบ้าง มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด และควรจะพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงระบบการดูแลคุ้มครองเด็กอย่างไรต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบรายบุคคล การสัมภาษณ์กลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล นอกจากนี้ยังใช้วิธีการสังเกตการณ์ทั้งแบบมีส่วนร่วม และแบบไม่มีส่วนร่วม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ครอบครัวชาวอาข่าในชุมชนเมืองเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มีรายได้จากงานรับจ้างรายวัน ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอในการเอาใจใส่ดูแลเด็ก นอกจากนี้ยังมีช่องว่างระหว่างพ่อแม่กับเด็กซึ่งเติบโตมาจากสภาพสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน กล่าวคือ พ่อแม่ขาดการศึกษาและมีประสบการณ์กับสภาพชีวิตในเมืองไม่เพียงพอที่จะใช้อบรมดูแลบุตรหลาน ขณะที่เด็กเติบโตขึ้นท่ามกลางสภาพสังคมเมืองในครอบครัวที่ยากจนและด้อยโอกาส ขาดความภาคภูมิใจในความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ของตน บางกลุ่มมีข้อจำกัดในการได้รับบริการและสวัสดิการจากรัฐ อย่างไรก็ตาม พ่อแม่ชาวอาข่าพยายามรวมตัวกัน เพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้แก่กัน

2. หน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน มีการทำงานในลักษณะประสานความร่วมมือเพื่อตั้งรับ และรอแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วมากกว่าจะเป็นการทำงานเชิงรุกเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา ขาดการประสานสัมพันธ์หน่วยงานให้ทั่วถึง แม้ว่าเด็กกลุ่มชาติพันธุ์จะเป็นกลุ่มเด็กที่เกิดปัญหาและควรได้รับการดูแลคุ้มครองมากกลุ่มหนึ่ง แต่ประเด็นเรื่องความเป็นชาติพันธุ์ของเด็กและครอบครัวไม่ได้รับความสำคัญมากนักในการนำมาใช้เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการทำงาน เพื่อคุ้มครองเด็กกลุ่มนี้เท่าที่ควร

3. ระบบการคุ้มครองเด็กกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าในเมืองเชียงใหม่ ควรมุ่งสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวชาวอาข่าให้ดูแลบุตรหลานได้อย่างมั่นคงบนรากฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ของตน ควบคู่ไปกับการให้ความร่วมมือเป็นเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อการพัฒนาการดูแลคุ้มครองเด็กให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ต่อไป.

ABSTRACT

This research report is the result of the research project on the child welfare for ethnic children in the urban areas : case study of Akha children in Chiang Mai city which was supported by Thailand Research Fund (TRF).

The research focused on the study of problematic situations and the child welfare for the Akha children in Chiang Mai city by the government and non-government organizations, social networks and the roles of Akha parent and family. What are the obstacles of these procedures? How are the appropriate solutions of these obstacles? How do these child welfare for ethnic children will be developed and improved?

The study has been carried out by the review of literature and official documents and the interview of personnel of various members of Akha people, governmental and non-governmental agencies. Findings are summarized as follows :

1. Most of Akha family in Chiang Mai city are wage labor and still poor. The Akha parent who are uneducated have to coped with cross-cultural situations, lack of the experiences of urban life to suggest and take care their children. At the same time, the Akha children in Chiang Mai city loss of proud on their cultural identity. There are some limitations to access the governmental services such as public health services, high level of education etc. However, the Akha attempt to create their own network to support each other to solve these problems.
2. The related organizations both government and non-government has worked cooperate each other but much more waiting for the problems than fighting with. There are lacking of the public relations on child welfare. The knowledge of Akha believe and ethnicity should be applied for understanding the situations and problem solutions.
3. The child welfare system for the Akha children in Chiang Mai city should focus on the Akha family strengthening for child welfare base on their own Akha culture. While the networking cooperation among the Akha family, community, government and non-government organizations are very significant.